

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2005-2006

17 januari 2006

VERZOEKSCRIFT

**over een verplicht onderzoek naar de kennis van het Nederlands
bij vijfjarige kleuters**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschap en Innovatie
uitgebracht door de heren Jos De Meyer en Werner Marginet**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Monica Van Kerrebroeck.

Vaste leden:

de heer Werner Marginet, de dames Katleen Martens, An Michiels, Marie-Rose Morel, Linda Vissers;

mevrouw Kathleen Helsen, de heer Luc Martens, de dames Sabine Poleyn, Monica Van Kerrebroeck;

de heren Karlos Callens, Gilbert Van Baelen, mevrouw Marleen Vanderpoorten;

de heer Ludo Sannen, mevrouw Anissa Tamsamani, de heer Robert Voorhamme.

Plaatsvervangers:

mevrouw Marijke Dillen, de heren Pieter Huybrechts, Stefaan Sintobin, de dames Greet Van Linter, Gerda Van Steenberge;

mevrouw Cathy Berx, de heer Jos De Meyer, mevrouw Veerle Heeren, de heer Jan Laurys;

de dames Margriet Hermans, Anne Marie Hoebeke, Vera Van der Borgh;

de heer Chokri Mahassine, mevrouw Elke Roex, de heer Joris Vandenbroucke.

Toegevoegde leden:

de heer Jef Tavernier;

de heer Kris Van Dijck.

DAMES EN HEREN

1. Procedure

Op 18 april 2005 diende de heer Johan J. Vincent bij de voorzitter van het Vlaams Parlement een verzoekschrift in over een verplicht onderzoek naar de kennis van het Nederlands bij vijfjarige kleuters (Verzoekschrift nr. 47 (2004-2005)).

Dit verzoekschrift werd op 27 april 2005 ontvankelijk verklaard en voor verdere behandeling verwezen naar de Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie.

Het verzoekschrift werd door de commissie behandeld op 29 september 2005 en 12 januari 2006.

De commissie vroeg de Vlaamse minister van Onderwijs naar bijkomende informatie omtrent dit verzoekschrift.

2. Inhoud van het verzoekschrift

De verzoeker stelt voor een verplicht onderzoek te doen naar de kennis van het Nederlands bij vijfjarige kleuters. Alleen kleuters met een voldoende kennis van het Nederlands zouden dan het eerste leerjaar kunnen aanvatten. In het laatste kleuterklasje zou bijzondere aandacht moeten worden besteed aan het Nederlands en voor kleuters die het Nederlands onvoldoende machtig zijn, zou er bijzonder onderrecht moeten komen.

3. Bespreking

Mevrouw *Monica Van Kerrebroeck*, voorzitter, verwijst naar de bijkomende informatie van de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming (zie bijlage). Die bijkomende informatie staat in zijn brief van 2 december 2005.

De leden gaan unaniem akkoord met het informatieve antwoord en standpunt van de minister. De brief wordt als bijlage aan het verslag toegevoegd.

4. Conclusie

De leden sluiten zich unaniem aan bij de argumenten en het standpunt van de minister.

De verslaggevers,

De voorzitter,

Jos DE MEYER

Monica

Werner MARGINET

VAN KERREBROECK

BIJLAGE

Antwoord van de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het verzoekschrift van de heer Johan J. Vincent over een verplicht onderzoek naar de kennis van het Nederlands bij vijfjarige kleuters

Aan mevrouw Monica Van
Kerrebroeck
Commissievoorzitter
Commissie Onderwijs, Vorming,
Wetenschap en Innovatie
Vlaams Parlement
1011 BRUSSEL

uw kenmerk

dec/hvp/050930.001

ons kenmerk

KN/OND/1471/13115

bijlagen**vragen naar / e-mail**Greet Van Riel
Veronique Adriaens**telefoonnummer**02/552.68.18
02/553.92.32**datum**

2 december 2005

Betreft: Verzoekschrift van de heer Johan VINCENT

Mevrouw de voorzitter,

Met betrekking tot het verzoekschrift van de heer Vincent inzake het verplicht onderzoek naar de kennis van het Nederlands bij vijfjarige kinderen, kan ik u het volgende meedelen.

De verzoeker benadrukt terecht het belang van een vroege en goede start aan het onderwijs, in het licht van gelijke kansen.

Alhoewel de participatie aan het kleuteronderwijs in Vlaanderen hoog is, zijn er toch een aantal kleuters die er niet aan deelnemen of die ingeschreven zijn in de kleuterschool maar niet regelmatig schoollopen. Anderzijds weten we dat heel wat leerplichtigen van bij het begin van het lager onderwijs achterstand oplopen. We weten dat het vooral de kansarme kinderen zijn die een risico lopen op achterstand. Vele onderzoeken tonen aan dat zo vroeg mogelijk en zo regelmatig mogelijk schoollopen (vooral voor de sociaal zwakkeren) en een intensieve begeleiding in een georganiseerde structuur, belangrijke positieve effecten heeft én het risico op achterstand én de achterstand zelf verkleinen. Het is dus van belang om kleuters vanaf 2 ½ jaar op school te krijgen én kleuters van alle leeftijden regelmatig op school te hebben.

Van de groep 5-jarigen zijn heel veel 5-jarigen in een school

ingeschreven. Deze zijn evenwel niet steeds permanent aanwezig.

De verzoeker suggereert een aantal voorstellen die hierna bekeken worden.

1. Taalbeheersing Nederlands als voorwaarde voor instap in lager onderwijs

De verzoeker gaat uit van de premisse dat eerst het Nederlands 'voldoende' moet beheerst zijn en dat dan pas kan ingestapt worden in het lager onderwijs.

Enkele bedenkingen daarbij:

- Taalvaardigheid ontwikkelt zich continu. De ontwikkelingsdoelen voor het kleuteronderwijs zijn de richtpunten waar alle kleuteronderwijzers naar streven. Kleuters die bepaalde vaardigheden nog niet verworven hebben bij hun instap in het lager onderwijs, worden daarin geholpen door de leerkracht eerste leerjaar. Het is dus hun opdracht om daaraan verder te werken.
- Wanneer is het Nederlands 'voldoende' beheerst? Wie bepaalt dat?
- Een inhoudelijke voorwaarde stellen aan de instap lager onderwijs (in casu: voldoende beheersing Nederlands) is (juridisch) op dit ogenblik niet mogelijk en ook niet wenselijk.

2. Aanpak: aparte instructie Nederlands voorafgaand aan instap lager onderwijs

De heer Vincent stelt voor om kleuters die het Nederlands niet beheersen eerst apart instructie Nederlands te geven en daarna te laten overstappen naar het eerste leerjaar.

Enkele bedenkingen daarbij:

- Deze werkwijze wordt wel eens vergeleken met 'droogzwemmen': de leerlingen zwemmen eerst een tijd op het droge en worden daarna in het bad van het regulier onderwijs ondergedompeld. In het kader van het onthaalonderwijs van anderstaligen is men van deze werkwijze in het basisonderwijs afgestapt. Een geïntegreerde benadering, waarbij leerlingen deel uitmaken van de gewone klasgroep en waarbij gedifferentieerd wordt binnen de groep, biedt blijkbaar meer kansen tot een normale (tweede) taalverwerving. Een niet te onderschatten voordeel is o.m. de veelheid aan interactie, niet alleen met een juf maar ook met Nederlandstalige klasgenoten.

3. i.v.m. toetsen van taalvaardigheid van kleuters

De verzoeker stelt voor om alle kleuters te toetsen op hun taalvaardigheid op de leeftijd van vijf jaar.

De plannen van de minister sluiten hierbij aan maar het gaat over meer dan over zomaar toetsen om te toetsen. Taaltoetsing moet worden gekoppeld aan taalvaardigheidsonderwijs. Het mag geen doel op zich zijn.

Scholen moeten kunnen werken in een informatierijke omgeving. Het is belangrijk om taaltoetsen Nederlands te laten ontwikkelen die scholen kunnen afnemen bij hun leerlingen. Omdat het Nederlands als onderwijstaal een belangrijk instrument is voor succes op school en in het latere hoger onderwijs, moeten de scholen dus weten of hun leerlingen het Nederlands goed machtig zijn. Scholen moeten zichzelf verplichten om terzake tastbare resultaten te boeken. Vorm en aard van dergelijke toetsen zijn afhankelijk van het doel dat ze moeten dienen. Wat wél vaststaat is dat de toetsen iedere school in staat moeten stellen voor zichzelf een goede analyse te maken. Daarna moet iedere school op basis van de analyse een beleid opzetten dat leidt tot de verbetering van de kwaliteit van het Nederlands voor alle leerlingen en dit voor alle vakken.

De indiener van het verzoekschrift moet weten dat op dit ogenblik daarover een grondige bezinning loopt in het departement onderwijs.

4. Gelijke kansen en instap in het kleuteronderwijs

De verzoeker stelt dat ieder kind op gelijke voet moet starten in het lager onderwijs en dat deelname aan het kleuteronderwijs moet aangemoedigd worden.

Enkele bedenkingen:

- Er worden veel inspanningen gedaan om ouders te overtuigen om kleuters naar school te sturen, zowel vanuit de scholen als vanuit de overheid. De participatie van kleuters is dan ook hoog. Vraag is of een grootschalige maatregel nodig (en doeltreffend) is voor een eerder beperkte groep kinderen.
- Ongelijkheid bestrijden is net een taak van de school. Daarom werken scholen aan ontwikkelingsdoelen en eindtermen die voor ieder kind een even hoog aspiratieniveau waarborgen. De wetgeving voorziet dat sommige kinderen daarvoor meer tijd kunnen krijgen. Dat laatste gebeurt steeds in overleg met alle betrokkenen en met deskundigen met als focus het belang van het kind.

Het laatste woord over dit onderwerp is nog niet gezegd. Het departement onderwijs werkt op dit ogenblik grondig aan een project m.b.t. de invoering van taaltoetsen in het onderwijs, maar ook aan een visie op de bevordering van de kleuterparticipatie. De Vlaamse Regering zal gevat worden door een nota terzake. De verzoeker kan de ontwikkelingen in dit debat verder volgen via de websites van het departement Onderwijs (www.ond.vlaanderen.be) en van het Vlaams Parlement (www.vlaamsparlement.be).

Hoogachtend,

Frank VANDENBROUCKE
Vlaams minister van Onderwijs, Werk en Vorming